

Пролетары ўсіх краёў, злучайцеся!

АБВЕСЬНІК

Народнага Камісарыяту
А С Ь В Е Т Ы
Беларускае Сацыялістычнае
Савецкае Рэспублікі.

ВЫДАНЬНЕ АФІЦЫЯЛЬНАЕ.

№ 3.

ВЫХОДЗІЦЬ 2 РАЗЫ Ў МЕСЯЦ

15 лютага

Менск, пляц Волі № 23/2. ТЭЛ. 2—21.

1925 г.

Пастановы Савету Народных Камісараў Б. С. Р. С.

Аб платнасьці ў школьных
установах усіх тыпаў у Б. С. С. Р.
ў 1924/25 школьным годзе.

1-га кастрычніка 1924 г. (пратакол
№ 37, п. 549).

Савет Народных Камісараў БССР
пастанаўляе зацьвердзіць наступ-
нае палажэньне аб платнасьці ў
школьных установах усіх тыпаў у
Б. С. С. Р. у 1924/25 школьным
годзе:

1. Плата за навучаньне не бярэцца
вось у якіх школьных установах:

- а) няпоўныя сямёхгодкі (першы
круг 0—3) у вясковых мясцовасьцях;
- б) прафэсіянальна-тэхнічныя і
сельска-гаспадарчыя школы;
- в) школы фабрычна-заводзкага
вучнёўства;
- г) школы для дарослых і работ-
ніцкай моладзі;
- д) работніцкія факультэты (раб-
факі);
- е) пэдагагічныя, індустрыяльныя і
сельска-гаспадарчыя тэхнікумы;
- ж) партыйныя школы ўсіх тыпаў;
- з) школы селянскае моладзі;
- і) дзіцячыя дамы, асяродкі дамы
моладзі й установы для дэфэктыўных;
- к) драматычная Студыя ў Маскве.

2. Плата за навучаньне бярэцца
вось у якіх школьных установах:

- а) дзіцячыя сады;
- б) сямёхгодкі (поўныя і ня поўныя)
ў гарадох і паселішчах мескага (га-
рацкога) тыпу;

в) поўныя сямёхгодкі ў вясковых
мясцовасьцях (групы 4—7);

г) мастацкія, музычныя, прамысло-
ва-эканамічныя ды мэдычныя тэхні-
кумы;

д) розныя курсы паводле асобнага
сьпісу, які зацьвярджаецца Народным
Камісарыятам Асьветы (НКАБ);

е) вышэйшыя школьныя ўстановы.

3. Ад платы за навучаньне аслаба-
няюцца наступныя катэгорыі:

а) дзеці чырвонаармейцаў, камандна
га ды палітычнага складу Чырвонае
Арміі і Флёту;

б) дзеці, бацькі якіх знаходзяцца
на ўтрыманьні Камісарыяту Сацыяль-
нае Запясьпекі і забясьпечных кас;

в) дзеці былых палітычных у часы
царызму сасланных і катаржнікаў;

г) дзеці безпрацоўных, якія зарэгі-
страваны на Біржы працы і атрымлі-
ваюць дапамогу з прычыны без-
працоўя;

д) дзеці членаў прафсаюзаў, за-
робак якіх меншы за 30 рублёў, што
месяц, а так сама сялян, якія пла-
цяць адзінага сельска-гаспадарчага
падатку да 30 рублёў;

е) дзеці, бацькі якіх вучацца ў Кам-
вузах ды партыйных школах першае
і другое ступені;

ж) вучні, якія знаходзяцца на
дзяржаўным утрыманьні.

4. Дзеля вызначэньня разьмераў
платы, якую трэба браць за наву-
чаньне, ўсе, хто павінен плаціць, па-
дзяляюцца на наступныя катэгорыі:

I. Сябры прафсаюзаў, якія ў сваю чаргу, ў залежнасці ад атрымліваемага акладу заробку, падзяляюцца на шэсць груп:

	што месяц
а) з заробкам узвыш 30 р. і да 50 р.	
б) " " 50 " " 70 "	
в) " " 70 " " 100 "	
г) " " 100 " " 130 "	
д) " " 130 " " 150 "	
е) " " 150 " " "	

II. Працоўнае сялянства ў залежнасці ад сялянска-гаспадарчага падатку, які яно плаціць, падзяляецца на шэсць груп:

а) тыя, хто плаціць с. гасп. падатку узвыш 30 р. і да 50 р.	
б) " " 50 " " 70 "	
в) " " 70 " " 100 "	
г) " " 100 " " 130 "	
д) " " 130 " " 150 "	
е) " " 159 " " "	

III. Адзіножныя саматужнікі, якія не карыстаюцца чужой працай, ў залежнасці ад таго, да якіх цэхаў яны належаць, падзяляюцца на такія групы:

- а) шаўцы, бандары, калясьнікі, скурнякі, шкляры, краўцы мужчынскія, цырульнікі, бляхары, гадзіншчыкі, ювэліры, сьлюсары, кавалі;
- б) рыхтавальшчыкі, абойнікі мэблі, шапкары, мадысткі, рымары, панчошнікі, сталяры, пекары-хлебнікі, чамаданынікі, парасоньнікі, кашэльнікі, грэбеньнікі, кветнікі, маляры, хімікі, мылавары, опыкі, фарбары, такары, мэханікі;
- в) гарбары, цукернікі;
- г) краўцы жаночыя, пекары-булачнікі, фатаграфы, зубатэхнікі, золаташвачкі, кілбасьнікі.

Увага: Ужываньне працы вучняў ня лічыцца карыстаньнем чужою працы.

IV. Не ўваходзячыя ў прафсаюзы, за выключэньнем працоўнага сялянства ды саматужнікаў, якія не карыстаюцца чужой працай. Паказаная катэгорыя абкладаецца ў залежнасці ад абкладаньня іх узятым ад прыбытку падаткам па агульнай суме прыбыткаў за папярэднія паўгодкі, прычым дзеля гэтае катэгорыі

асоб вызначаюцца наступныя шэсць груп:

- а) абкладзеныя па агульнай суме прыбыткаў на суму да 300 руб.
- б) на суму узвыш 300 р. і да 600 р.
- в) на суму узвыш 600 р. і да 800 р.
- г) на суму узвыш 800 р. і да 1200 р.
- д) на суму узвыш 1200 р. і да 2000 р.
- е) на суму узвыш 2000 р.

5. У адпаведнасьці з катэгорыямі і групамі, якія паказаны ў § 4 гэтага палажэньня, вызначаюцца ў працоўных школах вось якія стаўкі платы за навучаньне:

Катэгорыя I (сябры прафсаюзаў):

Група а) 50 коп. што-месяц	
" б) 1 руб. " "	
" в) 2 " " "	
" г) 3 " " "	
" д) 5 " " "	
" е) 4 проц. ад сумы атрымліваемага заробку.	

Увага: Плата не бярэцца з сумай якія атрымліваюць узвыш значанага заробку, альбо як прэміяльныя, ці нагрузку. З тых, хто атрымліва спецыяльную стаўку, ці сумяшча пасады, плата бярэцца з усяе агулам сумы заробку.

Катэгорыя II (працоўнае сялянства):

Група а) 3 руб. ў год.	
" б) 5 " " "	
" в) 10 " " "	
" г) 20 " " "	
" д) 30 " " "	
" е) 50 " " "	

Катэгорыя III (саматужнікі):

Група а) 2 р. 20 коп. што месяц	
" б) 3 " 30 " " "	
" в) 5 " 50 " " "	
" г) 6 " 60 " " "	

Катэгорыя IV (не ўваходзячых ў прафсаюзы):

Група а) у малодшых групах (0.-3.) 48 руб. ў год	
" б) " 64 " " "	
" в) " 80 " " "	
" г) " 95 " " "	
" д) " 120 " " "	
" е) " 144 " " "	

У старэйшых групх (4—7) для чацьвертай катэгорыі вызначаецца наступная плата:

Група а)	60	рублёў ў год
" б)	80	" "
" в)	100	" "
" г)	120	" "
" д)	150	" "
" е)	180	" "

6. Катэгорыі I, II і III маюць плаціць толькі за аднаго вучня ў сваёй сям'і, а рэшта дзяцей ад платы за навучаньне аслабляецца. Катэгорыя IV мае плаціць за кожнага вучня па асобку, выключаючы групаў „а“ і „б“ гэтае катэгорыі, якія маюць плаціць за першага вучня цалком, за другога палову і за трэцяга адну чверць вызначнае платы.

Увага: Плата за навучаньне ўносіцца ў тэрміны, вызначаныя пэдагагічнымі радамі.

7. Разьмер платнасьці ў прафэсійна-тэхнічных школьных установах, тэхнікумах ды ВУЗ'ах вызначаецца пэдагагічнымі радамі ці праўленьнямі гэтых устаноў і зацьвярджаецца Галоўнай Управай прафэсійна-тэхнічнае асьветы пасля папярэдняга ўзгадненьня з зацікаўленымі Народнымі Камісарыятамі.

Увага 1. Праўленьні і пэдагагічныя рады пры распрацоўцы палажэньня аб платнасьці прыстасоўваюцца да градацыяў, якія вызначаны ў § 4 гэтага палажэньня.

Увага 2. Асобы, якія жывуць на асабісты заробак, абкладаюцца па таму самаму прынцыпу.

8. У школах і на курсах, якія існуюць на самааплаце, плата за навучаньне, а таксама і процант аслабляемых ад платы вызначаюцца пэдагагічнымі радамі і зацьвярджаюцца Акруговымі Аддзеламі Народнае Асьветы.

9. Дзеля вызначэньня разьмеру платы за навучаньне работнікі і служачыя (сябры прафсаюзаў-катэгорыя I), дзеці якіх вучацца ў школьных установах, паказваюць пэдагагічнай радзе школы разьлічальныя кніжкі. Працоўнае сялянства (катэгорыя II) прадстаўляюць у школу акладны ліст па

адзінаму сялянска-гаспадарчаму падатку. Не ўваходзячы ў прафсаюзы (катэгорыя IV) прадстаўляюць пэдагагічнай радзе школы спраўку ад грашовага інспэктара аб абкладаньні іх узятым ад прыбытку падаткам за папярэднія паўгодкі.

10. У асабліва выключных выпадках (сіроцтва, вялікая сям'я, пажар, няўрода, поўная матар'яльная немажнасьць і г. д.). Камісія па спажываньню платы за навучаньне можа зьнізіць яе звышэйшае катэгорыі на ніжэйшую, ці зусім аслабіць ад платы.

11. Дзеля вызначэньня катэгорыі кожнага платніка па асобку, утвараецца пры кожнай школьнай установе, якая бярэ плату, камісія ў складзе: 1) загадчыка школы (старшыня)- 2) прадстаўніка міжсаюзнага аб'яднаньня, а на вёсках дзе няма прафсаюзаў—прадстаўніка камітэту узаемадапамогі і 3) прадстаўніка вучнёўскага камітэту дадзенае школы. Працы Камісіі зацьвярджаюцца пэдагагічнымі радамі ці праўленьнямі дадзенае ўстановы. Скаргі на пастановы Мясцовых Камісій перадаюцца праз старшыню Камісіі інспэктару адпаведнага вучастку ці Галоўнай Управе праф.-тэхнічнае асьветы, пастановы якіх лічацца канчальнымі.

Увага. Скарга павінна быць разгледжана інспэктарам, ці Гал. Управай праф.-тэхнічнае асьветы не пазьней, як праз дзесьці дзён з таго часу, як яна пададзена.

12. У выпадку, калі плата за вучня ня ўнесена, яна спаганяецца з бацькоў вучня ці асобаў, якія іх замяняюць, загадчыкам школьнае ўстановы ў бясспрэчным парадку.

13. Народным Камісарыятам Асьветы і Юстыцыі даручаецца выдаць у разьвіцьцё § 12 гэтага палажэньня асобны наказ¹⁾.

14. Усе паступленьні ад платы за лічаюцца ў спэцыяльны фонд дадзенае школы паводле пастановы Савету Народ. Камісараў ад 11 лютага 1924 г. (Збор законаў ды загадаў ўраду БССР 1924 г. № 2, ст. 19) і выдаюцца ды

¹⁾ Гл. ніжэй.

перахоўваюцца ў адпаведнасці з на-
казам Народных Камісарыятаў Ась-
веты і Земляробства ад 14 краса-
віка 1924 г. (афіцыйны аддзел ча-
сопісі „Асьвета“ № 1).

Старшыня СНКБ Я. Адамовіч.

За Кіраўніка Спраў Крэндзель.

**Наказ аб парадку спагнання пла-
ты за навучаньне ў школьных
установах БССР.**

*Выдадзены ў разьвіццё п. 12 Па-
становы Савету Народных Камісараў
ад 1 кастрычніка 1924 г., аб плат-
насьці ў школьных установах усіх ты-
паў у БССР ў 1924-1295 школьным
годзе.*

§ 1. Плата за навучаньне ў школь-
ных установах БССР, прэдугледжа-
ных у п. 2 Пастановы СНКБ ад
1-га кастрычніка 1924 г., аб плат-
насьці ў школьных установах, бя-
рэцца з бацькоў ці з асоб, якія іх
замяняюць, па стаўках, паказаных у
памянёнай пастанове, у тэрміны, якія
вызначаюць у пачатку кожных паў-
годкаў пэдагогічныя рады ці праў-
леньні школьных устаноў.

Увага. Плату, якая вылічана на
месячных стаўках, для сяброў праф-
саюзаў і саматужнікаў, павінны
ўносіць, што-месяц; а тую, што
вылічана па гадовых стаўках, маг-
чыма ўносіць часткамі, але падзя-
ляючы яе на больш як на тры тэр-
міны ў паўгодкі.

§ 2. Загадчыкі школьных устаноў
робяць захады, каб бацькі, ці асобы,
якія іх замяняюць, былі загадзя па-
ведамлены аб тым, да якой даклад-
на катэгорыі ці групы па платнасьці
іх аднеслі (п. 4 і 5 Пастановы СНКБ
ад 1 кастрычніка 1924 г.), а таксама
аб разьмеры і тэрмінах, у якія трэба
ўнесці вызначаную плату. Дзеля
гэтага робіцца дакладнае асьведам-
леньне вучняў і вывешваюцца ў
школьных установах апавяшчэньні,
якія павінны зьмяшчаць у сябе па-
мянёныя вышэй весткі ў адносінах
да кожнага вучня.

§ 3. Адначасна з абвяшчэньнем
разьмераў і тэрмінаў унясення вы-
значанае платы загадчыкі школьных

устаноў робяць захады, каб асьве-
даміць бацькоў вучняў ці асоб,
якія іх замяняюць, аб прэдугледжа-
ных у гэтым наказе выніках, якія на-
ступаюць, калі плата ня ўносіцца ў
вызначаныя тэрміны.

§ 4. Калі тэрмін вызначаны на
ўнясенне платы, зыйшоў, плата пе-
ралічаецца ў недабор, і загадчык
школьнае ўстановы пасылае не пазь-
ней, як у наступны дзень бацьком,
ці асобам, якія іх замяняюць, на
пісьме прапанаваньне, каб яны
ўнеслі недабор у трохдзённы тэрмін
з таго моманту, як атрымаюць па-
мянёнае ў гэтым разьдзеле прапа-
наваньне, прычым загадчык зварачвае
ўвагу на вынікі, прэдугледжаныя § 5,
6 і 7 гэтага наказу, якія наступаюць,
калі недабор ня ўнесены.

Увага. Адмова ў атрыманьні
прапанаваньня ці перадача яго ін-
шым сябром сям'і недаборніка ня
ёсьць перашкодай да далейшых
крокаў па спагнаньню недабору.

§ 5. Калі недабор не паступіў у
трохдзённы тэрмін, прэдугледжаны ў
папярэднім разьдзеле, безадкладна
склікаецца пэдагагічная рада ці Праў-
леньне Школьнае ўстановы, якія ро-
бяць пастанову аб спагнаньні неда-
бору прымусовымі спосабамі, вызна-
чаючы спосаб спагнаньня.

Увага. Паколькі недаборнікам
будзе сябра прафсаюзу, пэдагагіч-
ная рада ці Праўленьне могуць
ужыць прымусовыя спосабы спаг-
наньні толькі са згоды адпаведна-
га прафсаюзу.

§ 6. Прымусовымі спосабамі спаг-
наньня паступова зьяўляюцца:

1) зварочваньне спагнаньня на су-
мы, якія належаць недаборнікам ад
трэціх асоб у тым ліку і ад савецкіх
устаноў і арганізацый, а таксама й
на сумы, якія знаходзяцца на бягу-
чых рахунках у крэдытных устано-
вах;

2) попіс і арышт рухомае маемась-
ці ды продаж папісанае і заарышта-
ванае маемасьці з публічнага торгу,
з ужываньнем сабраных ад продажу
сум на пакрыцьцё недабору;

3) продаж з публічнага торгу належачых недаборніку гарадзкіх будынкаў.

Увага. Не падлягае попісу і продажу маемасць недаборніка, пералічаная ў п. II Палажэння аб спагнаньні падаткаў і збораў.¹⁾

(Збор законаў ды загадаў Раб.-Сел. Ураду БССР № 8 ад 10 верасня 1922 г. ст. 126).

§ 7. Спагнаньне недабору робіцца міліцыяй па прапанаваньнях загадчыкаў школьных устаноў, за выключэньнем зварачваньня спагнаньня на сумы, належачыя недаборнікам, якое робіцца праз народны суд у парадку судовых загадаў. Ува ўсіх гэтых выпадках загадчыкі школьных устаноў робяць захады па даручэньнях пэдагогічных радаў ці праўленьняў.

§ 8. Дзеля зварачваньня спагненьня на сумы, якія належаць недаборнікам ад трэціх асоб і ўстаноў, загадчык школьнае ўстановы асьведамляецца перад тым праз апытваньне недаборніка ці іншых асоб, ці ёсьць такія сумы і дзе яны знаходзяцца, а таксама выбірае ў адпаведных асоб і ўстановах весткі на пісьме аб разьмеры сум, якія належаць ад іх недаборніку і аб маючых быць тэрмінах

¹⁾ Палажэньне аб спагнаньні падаткаў і збораў.

П. II. Не падлягае попісу і продажу воськая належачая недаборніку маемасць:

1) Неабходная насільная зімовая і летняя вопратка, бялізна, абуццё ды іншыя рэчы, неабходныя дзеля хатняга ўжытку;

2) Харчы ў колькасьці, неабходнай па ліку сяброў сям'і на шэсьць месяцаў;

3) Апал у колькасьці, неабходнай дзеля гатаваньня сьжы ды аграваньня памяшканьня на тэрмін шэсьць месяцаў;

4) Прылады вырабу і інструмэнты, неабходныя дзеля прафэсійнага занятку, рамяства і дробнага ці саматужнага промыслу недаборніка, калі яны зьяўляюцца спосабам існаваньня, а не карыстаньня з працы;

5) Земляробныя і прамысловыя прылады, неабходныя дзеля падтрыманьня гаспадаркі, адна карова, адзін конь ці замяняючая яго другая жывёла, з неабходнай колькасьцю корму на шэсьць месяцаў;

6) Насеньне ў колькасьці на маючую адбыцца сяўбу нам зямлі, якую вырабляе недаборнік;

7) Нязьняты з поля ўраджай.

Увага: Парадак ужываньня гэтае стацьці з дакладным паказаньнем нармальнае колькасьці пералічаных ў ёй відаў маемасці, якае не падлягае продажу, каб пакрыць недабор, вызначаецца губвыканкам па прадстаўленьню губфінадзелу.

выплаты. Адначасна загадчык школьнае ўстановы папераджае аб адказнасьці за невыдаваньне патрэбных вестак, ці выдаваньне вестак, не адпавядаючых праўдзе (п. 13 Палажэння аб спагнаньні падаткаў і збораў, якое агалошана ў зборы законаў ды загадаў раб.-сельск. ўраду БССР ад 10 верасня 1922 г., № 8.ст. 126).¹⁾

§ 9. Атрымаўшы паказаныя ў папярэднім разьдзеле весткі, загадчык школьнае ўстановы зварачваецца ў адпаведны Народны Суд з прозьбай зрабіць загад, аб не выдаваньні належачых недаборніку сум у разьмеры, патрэбным каб пакрыць недабор, і аб перадачы гэтае сумы школьнай установе.

§ 10. Калі ў недаборніка ня знойдзецца сум, якія належаць яму ад трэціх асоб ці ўстаноў, ці сум гэтых будзе мала, каб пакрыць недабор, ці па якіх колечы прычынах іх нельга атрымаць, загадчык школьнае ўстановы зварачваецца ў Міліцыю, прапануючы распачаць попіс рухомае маемасці недаборніка.

§ 11. У зваротку да Міліцыі, а ў выпадках, паказаных §§ 8 і 9,—да суду, павінна быць адзначана: 1) імя, імя па бацьку і прозьвішча недаборніка, 2) яго дакладны адрас, 3) сацыяльны стан, у адпаведнасьці з прэдугледжанымі групамі платнікаў, і чым займаецца, 4) тэрмін, у які трэба было ўнесці плату, з адзначэньнем адпаведнае пастановы пэдагогічнае рады, ці праўленьня, 5) сума недабору, 6) тая пастанова аб спагнаньні недабору, паводле якой загадчыку школьнае ўстановы даручана ўжыць прымусовыя спосабы і 7) № бягу-

¹⁾ Палажэньне аб спагнаньні падаткаў і збораў.

П. 13. Ухіленьне ад даваньня ўстановам, якія спаганяюць, вестак аб сумах, паказаных у п. «а» ст. 8 (сумы, якія належаць недаборніку ад трэціх асоб і савецкіх устаноў—Рэд.), а таксама даваньне вестак, якія не адпавядаюць праўдзе, караецца праз народны суд штрафам, ня перавышаючым разьмеру недабору. Наасоб, займаючых урадавыя пасады, якія ў сваіх афіцыйных паведамленьнях ухіліліся ад даваньня вестак, ці сьведома далі не праўдзівыя весткі аб маемасці недаборніка, незалежна ад карнае адказнасьці (ст. 118 Карн. Код.), робіцца налік за зробленую дзяржаве шкоду.

чага рахунку, на які трэба ўнесці спагнаную суму; да зваротку ў суд апроч таго павінна быць далучана спраўка аб сумах, якія належаць недаборніку ад трэціх асоб і ўстаноў.

Увага. Звароткі павінны быць падпісаны загадчыкам школьнае ўстановы і сэкратаром, а пры адсутнасці апошняга—сябрам пэдагагічнае рады ці праўлення; да зваротку павінна прыкладацца пячатка.

§ 12. Попіс і ацэнку належае недаборніку маемасці міліцыя робіць не пазней як праз тры дні па атрымання прадстаўлення загадчыка школьнае ўстановы, пры ўдзеле: у гарадох прадстаўніка дамовае арганізацыі, а на вёсцы—прадстаўніка сельсавету.

Увага. Адсутнасць недаборніка ня можа быць перашкодай да таго, каб рабіць попіс і ацэнку.

§ 13. У попіс уносіцца толькі тая частка маемасці недаборніка, продаж якое ёсць неабходным, каб пакрыць недабор і выдаткі па перахаванню і продажу маемасці. У часе попісу можа быць прынята падувагу заява недаборніка, на якія рэчы павінна быць зьвернута спагнаньне ў першую чаргу.

Увага: Падлягаючая попісу маемасць уносіцца ў попіс з такой дакладнасцю, каб забяспечыць яе ад падмены.

§ 14. Папісаная маемасць перадаецца на перахаваньне недаборніку пад яго расьпіску на акце попісу, з адказнасцю за растрату маемасці па п. 14 Палажэньня аб спагнанні падаткаў і збораў (Збор законаў ды загадаў ураду БССР ад 10 верасьня 1922 г. ст. 126). ¹⁾ Калі недаборнік адмаўляецца прыняць на перахаваньне папісаную ў яго маемасць, ці калі перахаваньне рэчаў у недаборніка будзе прызнана небяспечным, папі-

¹⁾ Палажэньне аб спагнанні падаткаў і збораў.

П. 14. Растрата папісанае маемасці, якая перададзена на перахаваньне недаборніку ці спецыяльна прызначанай асобе, караецца народным судом як растрата маемасці, якую даручыла на перахаваньне дзяржава.

саныя рэчы перадаюцца пад расьпіску ў гарадох—управам міліцыі, а на вёсцы—раённым выканаўчым камітэтам на перахаваньне спосабам, які яны самі вызначаць, і пад іх адказнасць.

Увага. Пры перадачы на перахаваньне маемасці перахоўніку перадаецца копія попісу, адпаведнасьці арыгіналу, якое павінна быць пасьведчана прадстаўніком міліцыі.

§ 15. Скаргі на тое, што няправільна зроблены попіс ці ацэнка падаюцца ў сямёхдзённы тэрмін пасля таго, як яны зроблены, у адпаведны народны суд, які павінен іх разгледзіць у пяцёхдзённы тэрмін пасля атрымання. Падаваньне скаргі ня спыняе далейшых дзеяньняў па прымусоваму спагнанню, калі толькі суд ня зробіць загаду аб іх спыненні.

§ 16. Калі народны суд прызнае, што дзеянні, на якія пададзена скарга, адбыліся з парушэньнем гэтага наказу і існуючых законаў, дык міліцыя робіць попіс і ацэнку нанова, ухіліўшы меўшыя месца праванарушэньні.

§ 17. Як зыйдзе чатырнаццацьдзённы тэрмін з моманту, калі былі зроблены попіс і ацэнка, міліцыя прадае маемасць з публічнага торгу паводле правілаў, якія ўстаноўлены на продаж заарыштаванае маемасці па спаўніцельных лістох, выдадзенных судовымі ўстановамі.

§ 18. Калі недабор і выдаткі па арышту маемасці будуць цалком пакрыты да таго як распачнецца торг, дык торг не адбываецца, і па прадпанаванню загадчыка школьнае ўстановы здымаецца забарона з папісанае маемасці. Калі недабор і выдаткі па спагнанню будуць пакрыты часткай, дык аслабляецца толькі частка маемасці, якая адпавядае па ацэнцы выплачанай суме.

§ 19. Калі ад продажу часткі папісанае маемасці будзе атрымана сума, патрэбная, каб пакрыць увесь недабор і выдаткі па арышту і продажу маемасці, дык торг спыняецца і рэшта маемасці аслабляецца ад арышту.

§ 20. У выпадку, калі пры ўжываньні спосабаў, паказаных у папярэдніх разьдзелах, недабор застаецца не пакрытым, ці пакрыта толькі частка яго, міліцыя распачынае па прапанаваньню загадчыка школьнае ўстановы попіс гарадзкіх будынкаў недаборніка, аб чым паведамляе апошняга ня менш як за пяць дзён.

§ 21. Попіс і продаж належачых недаборніку будынкаў робіцца паказаным вышэй парадам, як і рухомае маемасьці, з захаваньнем так сама правіл, якія ўстаноўлены на зварачваньне спагнаньня на будынку па спаўніцельных лістох, выдадзеных судовымі ўстановамі.

§ 22. Спагнаны недабор уносіцца на бягучы рахунак дадзенае школьнае ўстановы дзеля залічэньня ў спецыяльныя сродкі, у адпаведнасьці з § 5 Наказу НКАБ і НКЗБ ад 14 красавіка 1924 г., аб парадку перахаваньня і выдаваньня школьнымі ўстановамі спецыяльных сродкаў, аб чым адначасна паведамляецца загадчык школьнае ўстановы*).

Рэзолюцыя нарады старшын

Заслухаўшы даклад Народнага Камісарыяту Асьветы аб чарговых яго заданьнях на вёсцы і наказ раёным выканаўчым на вёсцы камітэтам аб іх культурна-асьветнай працы, нарада старшын Раёных выканаўчых Камітэтаў ПАСТАНАЎЛЯЕ:

1. Адзначыць, што дзякуючы няўхільнай руплівасьці рабоча-сялянскай улады аб культурна-асьветных установах, становіцца іх з кожным годам паяпляецца і ў гэтым годзе ўжо значная частка культурна-асьветных устаноў працуе поўным тэмпам і досыць здавальняюча.

2. Існуючая сетка культурна-асьветных устаноў покуль што ня можа задаволіць цалкам культурна-асьветных запатрабаваньняў работнікаў ды сялян і павінна ў далейшым паступова, разам з павялічэньнем эканамічных мажлівасьцяў Дзяржавы, пашырацца.

3. Плян уводу ўсеагульнага абавязковага навучэньня і ліквідацыі няпісьменнасьці сярод дарослых распра-

Увага: Недабор па школах сацыяльнага выхаваньня, дзеля таго, што яны не маюць свайго бягучага рахунку, уносіцца на бягучы рахунак Акруговых Аддзелаў Народнае Асьветы.

§ 23. Выдаленьне вучняў са школьнае ўстановы, з забаронай хадзіць на заняткі, пакуль не пакрые недабору, не павінна ўжывацца.

§ 24. Такі самы парадак спагнаньня недабору ўжываецца і ў тым выпадку, калі недаборнікам будзе вучань, які жыве самастойна на ўласныя сродкі.

§ 25. Гэты наказ павінен быць вывешаны на відным месцы ў школьных установах, дзе бярэцца плата за навучаньне.

Намесьнік

Народнага Камісара Асьветы БССР
Валасевіч.

Час. сп. аб. Народнага Камісара
Юстыцыі *Домбург.*

Час. сп. аб. Народнага Камісара
Ўнутраных Спраў *А. Сушко.*

Кіраўнік Спраў НКАБ. *М. Красінскі*

РВК аб працы НКАБ на вёсцы.

цаваны для старой тэрыторыі БССР павінен быць перапрацаваны паводле новага адміністрацыйнага дзяленьня на ўсю пашыраную Беларусь. Нарада старшын Райёных Выканаўчых Камітэтаў ускладае на апошніх абавязкі дапамагаць Народнаму Камісарыяту Асьветы і яго аддзелам на мясцох як у апрацаваньні, так і ў правядзеньні ў жыцьцё гэтых плянаў.

Адначасна в гэтым Нарада зварочваецца ў Саўнарком з прозьбай, каб ён павялічыў сродкі на будоўлю і абсталяваньне школаў, згодна пляну ўвядзеньня ўсеагульнага абавязковага навучэньня, а таксама даваў лес дарэмна, як на будоўлю новых, так і на рамонт існуючых культурна-асьветных устаноў.

4. Да тых пор, пакуль ня будзе ўведзена ўсеагульнае абавязковае навучэньне на аснове чатырохгадовае працоўнае школы, разьвіцьцё сеткі сямігадовых працоўных школ — прыпыніць, існуючую сетку сямёгодак, як арганізаваных самастойна, так і рэарганізаваных з дзевяцігодак пера-

*) гл. „Асьвету“ № 1—1924 г., стар. 73.

ідзець дзеля таго, каб усе няжыць-
цё выя ды ня маючыя пад сабою на-
жэнага грунту школы скараціць.

Адначасна з гэтым у тых райёнах,
дзе зусім няма сямёхгадовых працоў-
ных школ — трэба збудаваць па ад-
най на райён.

Сямёхгадовыя працоўныя школы па-
вінны быць прыстасаваны да абслу-
гоўвання дзяцей з усяго райёну, дзе-
ля чаго пры іх патрэбна адчыніць ад-
павядаючыя інтэрнаты.

5. Матэрыяльнае палажэньне куль-
турна-асьветных установаў ды іх пра-
цаўнікоў што год паляпшаецца, але
ўсеж такі застаецца яшчэ досыць
цяжкім: школьныя будынкi ў некато-
рых мясцох развальваюцца, мэбля не
рапаруецца, школьныя прылады па-
псаваліся. Нарада лічыць патрэбным
звярнуць асаблівую ўвагу на павя-
лічэньне выдаткаў на гаспадарчыя і
апэрацыйныя патрэбы культурна-ась-
ветных установаў.

6. Крэдыты на закупку літэратуры
і падручнікаў для культурна-асьвет-
ных установаў дэцэнтралізаваны і
знаходзяцца ў бюджэце райёных Вы-
канаўчых Камітэтаў; дзякуючы гэта-
му, сродкі на закупку літэратуры і
падручнікаў у розных мясцовасьцях
не даюцца ў аднаколькавых разьме-
рах; здараюцца выпадкі закупкі лі-
тэратуры і падручнікаў неадпаведных;
няма магчымасьці дастаўляць падруч-
нікі ды літэратуры па пэўнаму і ста-
ламу пляну які-б адпавядаў задань-
ням НКА.

У мэтах пэдагагічных і маючы на
увазе ідэолёгічнае кіраўніцтва з боку
НКА, а так сама зьніжэньня коштаў
на падручнікі і ўзмацненьне Дзярж.
Выдавецтва сродкамі, зьвярнуцца ў
Савет Народных Камісараў з прозь-
баю, каб з наступнага школьнага году
сродкі на закупку літэратуры ды пад-
ручнікаў даваліся-б па рэспублікан-
скаму бюджэту.

7. Ня глядзячы на тое, што Бела-
руская Рэспубліка багатая лесам, шко-
лы і іншыя культасьветныя ўстановы
часта застаюцца бяз апалу, а ў леп-
шых выпадках корыстаюцца сырым
апалам. Тлумачыцца гэта тым, што
лес на апал даецца сырастоем і за

адсутнасьцю сродкаў дастаўляецца у
школы не сваячасна.

Нарада зварочваецца ў СНК, каб
быў дадзены лес на апал школ за
год раней, а таксама даручае райё-
ным Выканаўчым Камітэтам прыняць
на мясцох усе меры дзеля сваячас-
нае загатоўкі і падвозу апалу.

8. Дагэтуль яшчэ ня ўсе школы за-
бясьпечаны зямельнымі надзеламі а ў
тых школах, дзе такія надзелы ёсьць
яны пакуль што не прыстасаваны да
земляробства; апрача таго здараюцца
выпадкі калі зямельныя надзелы школ
у мэтах павялічэньня даходнай част-
кі раёнага бюджэту, здаюцца ў арэнду.

Выходзячы з таго, што зямельныя
надзелы маюць пэдагагічнае значэньне
для прыданьня школам с.-г. ухілу,
прапанавуецца Наркамасьветы: а) ап-
рацаваць закон аб карыстаньні зя-
мельнымі надзеламі і правесці яго
праз адпаведныя законадаўчыя ўста-
новы.

б) Прыняць усе меры дзеля таго,
каб усе школы былі надзелены зям-
лёю, у тым ліку і мястачковыя школы
іншых нацыянальнасьцяў.

9. Дзяржаўны і мясцовы бюджэ т
нездаваляюць забясьпечыць у бліжэй-
шы час разьвіцьця дашкольнага вы-
хаваньня на вёсцы.

Толькі пры ўдзеле ўсіх грамадзкіх
ды савецкіх арганізацый і ўрэшце
масавага ўцягненьня ў справу гэту
ўсяго населеньня можна стварыць
значную сетку дашкольных устаноў
на вёсцы.

Адначасна Нарада даручае НКА
апрацаваць плян паступовага пашы-
рэньня дашкольных устаноў за
кошт дзяржавы ў першую чаргу на
вёсцы.

10. За часы імперыялістычнай і
грамадзянскай вайны і наогул за часы
рэвалюцыі ў дзіцячых дамох набра-
лося вельмі многа дзяцей-сірот і бяс-
прытульных. Неабходна, каб на дзя-
цей дзіцячых дамоў зьвярнулі ўвагу
ня толькі органы Наркамасьветы, але
і ўсе іншыя грамадзянскія інстытуцыі.

З другога боку, і пастаноўка ву-
чэбнай справы ў дзіцячых дамох не
зьяўляецца здавальняючай, дзеці вы-
хоўваюцца беларучкамі, не прыстас-

ванымі да жыцця. Нарада лічыць патрэбным:

а) перагледзець склад дзяцей дзіцячых дамоў, заставіўшы ў іх сірот і бяспрытульных;

б) адчыніць пры дзіцячых дамах майстэрні дзеля падрыхтоўкі дзяцей да практычнай працы; у аснову пляну працы дому павінен быць паложаны вытворчы ўхіл з такім разлікам, каб падрыхтаваць з дзяцей кваліфікаваных рабочых і сялян.

в) нарада звяртаецца з прозьбай да Савнаркому і да ЦСПСБ выдаць пастанову, каб выхаванцы дзіцячых дамоў прымаліся на службу ў прадпрыемства, як вытворчыя, так і сельска-гаспадарчыя;

г) пры прыеме ў вучэбныя ўстановы, у першую чаргу прымаць дзяцей з дзіцячых дамоў.

д) прызнаць неабходным узяць на падлік усіх дзяцей, якія былі прысланы ў БССР у часы голаду з Паваложжа і разасланы па вёсках, і прымусяць тых сялян, у якіх яны працуюць, пасылаць іх абавязкова ў школы.

11. Адзначыць што каштарысы школ сялянскай моладзі аказаліся ня рэальнымі, дзякуючы чаму гэтыя школы апыніліся у вельмі цяжкім матэрыяльным становішчы і ня могуць вясці здавальняюча сваёй працы.

Нарада звяртаецца ў Савнарком з прозьбай перагледзець каштарысы школ сялянскае моладзі ў бок іх павялічэння.

12. Будаўніцтва Беларускае Рэспублікі сыцісла звязана з культурным развіццём рабочых ды сялян, нарада лічыць, што на бліжэйшыя гады самым безадкладным заданнем ёсць барацьба з няпісьменнасцю.

Праца па ліквідацыі няпісьменнасці павінна ісці па двух напрамках: а) па напрамку ўстановаў НКА і па напрамку ўцягнення ў гэтую працу шырокіх гушч насялення праз Т-ва „Далоў няпісьменнасць“. НКА павінен стварыць магчымую па бюджэту цвёрдую сетку асноўных лічунктаў: бязумоўна, што гэтая сетка ахопіць толькі нязначную частку няпісьменных, рэшта працы па ліквідацыі няпісьменнасці павінна быць ускладзе-

на на Т-ва „Далоў няпісьменнасць“. Нарада даручае НКА выдаць у бліжэйшы тэрмін лемантар дзеля дарослых на Белар. мове.

13. Уся палітасветная праца на вёсцы канцэнтруецца каля хаты-чытальні, а пры яе адсутнасці—каля школы; кіруючым асяродкам усёй працы ў райёне зьяўляецца Райённая палітасветны цэнтр. Дзеля нармальнай працы гэтых устаноў неабходна: адпаведны кадр працаўнікоў, палітасветная літэратура, сродкі дзеля палітасветнай агітацыі і рэгулярныя метадычныя ўказанні. Дзеля гэтага патрэбна:

а) звярнуць вялікую ўвагу на падрыхтоўку адпавядаючага кадру вясковых палітасветнікаў, дзеля чаго адчыніць з наступнага нав. году пазашкольна Тэхнікум, а таксама заняцца сыстэматычнай перападрыхтоўкай складу загадчыкаў хатамі-чытальнямі;

б) літэратуру дзеля хат-чытальняў і нармаў пасылаць рэгулярна штомесячна з будучага году цэнтралізаваным парадкам;

в) забяспечыць Райёныя палітасветныя цэнтры чараўнічымі ліхтарамі, рэгулярна выстарчаючым лікам дыапазытываў ды таннымі кінафільмамі;

г) Распрацаваць і разаслаць на месцы падрабязковыя паказальныя пляны працы хаты-чытальні: 1) па пэрыодах году (вясна, лета, восень, зіма); 2) па правядзенню рэвалюцыйных сьвят з тэзісамі лекцый, дакладаў і з указаннем на спецыяльную літэратуру і 3) па будаўніцтву Ленінскіх куткоў.

Пазашкольную і палітасветную працу школы сярод дарослага насялення старацца вясці ў спэц. памяшканнях, якія адведзены дзеля гэтае мэты Райёнымі Выкан. Камітэтамі ды Сельсаветамі, дапускаючы вядзеньне працы ў самай школе, толькі ў выключных выпадках.

14. У працы пэдагагічнага персоналу як у школе, так і ў хат-чытальне мець сувязь з ворганамі Аховы Здароўя ў справе прапаганды санітарнай асветы. Звярнуць ўвагу

на арганізацыю курсаў фізычнага выхавання, для чаго патрэбна ўзмацніць сувязь з Саветамі фізычнага выхавання.

15. Наша вёска цёмная, няпісьменная, жыве чуткамі самымі фантастычнымі, недарэчнымі, а часамі і контрэвалюцыйнымі; нават пісьменныя сяляне і тыя вельмі рэдка чытаюць. Райёныя Выканаўчыя Камітэты праз народныя дамы, хаты-чытальні ды настаўніцтва павінны нішчыць гэтую цемру, прывучаць няпісьменных сялян да чытання кніг і газет, распаўсюджваючы іх паміж сялянамі, адначасна настаўнік павінен зрабіцца сталым карэспандэнтам усіх нашых часопісаў.

16. Што-год вёска дае даволі значны лік студэнтаў у рабфакі, ВУЗ'ы, тэхнікумы. Сёлета проц. прыёму з вёскі неабходна яшчэ павялічыць. Патрэбна сваячасна інфармаваць вёску аб правілах прыёму, а Райённым Выканаўчым Камітэтам—пісьма сачыць за тым, каб у нашыя ВУЗ'ы не пападалі кулакі і агулам непрацоўны элемент.

17. Уся культ-асветная праца на вёсцы, якая ў значнай сваёй частцы беларуская, павінна весціся на беларускай мове. Райёныя Выканаўчыя Камітэты павінны прыцягнуць усю інтэлігенцыю на вёсцы да вывучэння беларускае мовы і вядзення на ёй сваёй працы. Інтэлігенцыю воража настроеную да беларускай мовы і агітуючую супроць яе звальняць.

Адначасна э гэтым павінна быць забяспечана поўная магчымасць працы на сваёй роднай мове ўсім нацыянальным меншасцям.

18. Патрэбна ў пашырэнні пэдагагічных ведаў і адукацыі настаўнікаў, а таксама тэрміновае вывучэнне беларускае мовы ўскладае адпаведны абавязак дапамагчы настаўніцтву і культ-асветным працаўнікам наогул іх імкненні да пашырэння сваіх ведаў. Улетку сёлетнем школьным годзе патрэбна арганізаваць каротка-тэрміновыя пэдагагічныя курсы ды разаслаць па ўсіх школах па камплекту літэратуры: пэдагагічнае, палітычнае, агульна адукацыйнай ды па вывучэнню беларускае мовы.

19. Матар'яльнае палажэнне культурна-асветных устаноў ды агулам праца іх паводле дырэктыў работніцка-сялянскае ўлады шмат залежыць ад належнага кіраўніцтва гэтымі ўстановамі. Кіраўнічымі органамі, якія маюць беспасрэднае дачыненне да культурна-асветных устаноў на вёсцы, зьяўляюцца Райёныя Выканаўчыя Камітэты ды акруговыя. Аддзелы Народнае Асветы. Праца гэтых органаў павінна адна другую дапаўняць і быць выразна выяўленай.

Нарада старшынь ухваляе наказ Райённым Выканаўчым Камітэтам аб іх культ-асветнай працы і просіць Савнарком правясяці яго законадаўчым парадкам, прыняўшы пад увагу ўсе тыя папраўкі, якія заўважыла Камісія па дакладу Наркамасветы.

Старшыня Нарады *Адамовіч*.

Сэкрэтар Нарады *Чарнушэвіч*.

7 лютага 1925 г.

м. Менск.

Загады Народнага Камісарыяту Асьветы.

(за тэрмін з 22 студзеня па 10 лютага 1925 г.)

Па Кіраўніцтву Спраў.

I Паводле апрацаванага Наркамасьветы пляну зьездаў і нарадаў і 1924-25 школьным годзе склікаецца на панядзелак 2 лютага 1925 году зьезд інспэктароў і інструктароў па Сацыяльнаму Выхаваньню ў складзе:

	Лік сяброў з рашучым голасам				Лік сяброў з рашучым голасам.		
	Па Менску	Зпра-вінцы	Разам		Па Менску	Зпра-вінцы	Разам
1. Народнага Камісара Асьветы	1	—	1	20. Сэкрэтара Навукова-Мэтадолёгічнае Камі-сіі па Сацыяльнаму вы-хаваньню	1	—	1
2. Ягоных Намесьнікаў	2	—	2	21. Прадстаўніка ЦК КП (б) Б.	1	—	1
3. Загад Галоўсацвыху	1	—	1	22. Прадстаўнікоў Саюзу Працаўнікоў Асьветы	2	—	2
4. " Галоўпрафасьветы	1	—	1	23. Прадстаўніка Народна-га Камісарыяту Аховы Здароўя	1	—	1
5. " Галоўпалітасьветы	1	—	1	24. Прадстаўнікоў ЦК ЛКСМБ	2	—	2
6. " Галоўліту	1	—	1	25. Прадстаўніка Культур-нага Аддзелу Савету Прафэсыянальных Са-юзаў	1	—	1
7. Галоўных Інспэктароў Сацвыху	3	—	3	26. Па аднаму прадстаўні-ку ад Акруговых Ка-мітэтаў Дзіцячых Ка-муністычных груп Ма-ладых піанэраў ім. Ле-ніна	1	9	10
8. Загадчыка Аховай Не-дарослых пры НКАБ	1	—	1	27. Ц. Б. Дзіцячых Каму-ністычных груп Мала-дых Піанэраў ім. Ле-ніна	3	—	3
9. Загадчыка Жыдоўскага Бюро	1	—	1				
10. Загадчыка Польскага Бюро	1	—	1				
11. Загадчыка Латыскага Бюро	1	—	1				
12. Акругавых Інспэктароў Жыдоўскае Культуры	—	10	10				
13. Акруговых Інспэктароў Польскае Культуры	—	10	10				
14. Акруговых Інспэктароў Латыскае Культуры	—	2	2				
15. Загадчыка Менскага Акруговага Ад. Народ-нае Асьветы	1	—	1				
16. Інспэктароў Сацвыху Акруговых Аддзелаў Народн. Асьветы	3	27	30				
17. Дашкольнага Інспэкта-ра Менскага Акр. Ад-дзелу Народн. Асьве-ты	1	—	1				
18. Інструктароў Жыдоў-скага і Польск Бюро	4	—	4				
19. Загадчыкаў Аховы не-дарослых пры Акружн. АНА	1	9	10				
					36	67	103

— а значыцца, сто трысябры з пра-вам рашучага голасу.

II. Зьезду прапануецца вось які па-радак дню:

1. Чарговыя заданьні Наркамась-веты—даклад А. Баліцкага.

2. Мэтады перападрыхтоўкі працаўнікоў Сацвыху—даклад **П. Валасевіча**.

3. Садаклады:

а) Перападрыхтоўка працаўнікоў гарадзкіх і вясковых школ—даклад **Я. Сушынскага**.

б) Перападрыхтоўка дашкольных працаўнікоў—даклад **В. Гэршэні**.

4. Падрахунак працы па ўстановах Сацвыху—даклад **Васілеўскага**.

5. Заданьні ў галіне разьвіцьця нацыянальных культу—даклад **Мышкоўскага**.

6. Установы Сацвыху і дзіцячы рух—даклад **Розенблюма**.

7. Настаўніцтва і пазашкольная праца—даклад **С. Лысова**.

8. Грамадзязнаўства ў працоўнай школе—даклад **Аляксандрава**.

9. Краязнаўчы матар'ял у працы школы і дзіцячых дамоў—даклад **Д. Жарынава**.

10. Школьнае раёнаваньне і плянагульнага навучаньня—даклад **І. Сербавы**.

11. Бяспрыгляднасьць дзяцей і мэтады ў гэтай галіне даклад **Л. Найхінай**.

12. Работы дасьледчых устаноў:

а) Школа пры Белпэдагэгічным даклад **І. Мазура**.

б) Школа пры Жыдоўскім Пэдагагічным Тэхнікуму—даклад **С. Рывес**.

в) Цэнтральны Дзіцячы сад—даклад **Баруховіч**.

13. Доклады з месцаў аб працы Інспэктароў.

Сэкцыйная праца.

1. Арганізацыйная:

а) Палажэньне і наказ аб Інспэктароў—даклад **Я. Каранеўскага**.

б) Схэма абслугоўваньня ўстаноў Сацвыху—даклад **І. Сербавы**.

в) Падрахунак працы Інспэктароў—даклад **Д. Жарынава**.

г) Гадавы падрахунак дзіцячых устаноў—даклад **С. Жураўскага**.

2. Палажэньні аб тыповых установах:

а) Аб дзіцячых дамах—даклад **В. Перабілы**.

б) Аб дашкольных установах даклад **Л. Паповай**.

в) Сацыяльна-Прававая Ахова дзяцей—даклад **Л. Найхінай**.

3. Работа Навучна-Мэтадалёгічнага Камітэту па Сацвыху даклад **Д. Жарынава**.

III. Докладчыкі абавязваюцца загадзя перадаць на папярэдні перагляд тэзы, праекты палажэньняў па сваіх дакладах Камісіі ў складзе:

Тов. Каранеўскага Я.—Загадчыка Галоўсацвыху ці тав. Паповай Л., Галоўнага Інспэктара, тав. Жураўскага С., Інспэктара М. Акр. АНА. Жарынава Д.—Навуковага Сэкрэтара, Мазура І.—Загадчыка пак. шк. пры Белпэдагэгікуму і прадстаўніка Саюзу Працаўнікоў Асьветы.

IV. Кіраўніку Спраў паклапаціцца аб нарыхтаваньні Сэкрэтарыяту Нагады і аб зьмяшчэньні матар'ялаў у Абвесьніку НКДБ.

V. Клопаты па арганізацыі Нагады з гаспадарчага боку ўскладаецца на Асабістага Сэкрэтара Наркома Аўгена Ліпкава, а ў дапамогу яму прызначаецца Рамазэвіч Вольга.

(№ 25, §§ 1—5. 21—1925 г.).

I. Зрабіць з 1 га лютага 1925 году вось якія змены ў раскладзе пасады па Праф. Тэхнічных школах у межах агульнае сумы, вызначанае на памянёныя школы па § 1, ст. 3 дзяржаўнага каштарысу НКАБ на 1924-1925 бюджэтны год:

Назвы школ			Лік лектароў	Лік інструктараў
1	Бабруйская школа мэталістаў .	.	4	4
2	Барысаўская " дрэваапрацовачнікаў .	.	4	4
3	Віцябская " мэталістаў .	.	4	5
4	" " дрэваапрацовачнікаў .	.	4	4
5	" " абутнікаў .	.	4	4
6	" " будовачнікаў .	.	4	3
7	Горацкая " аб'яднаная .	.	8 ^{1/2}	6
8	Гарадоцкая " сьлюсароў .	.	4	5
9	Калінінская " аб'яднаная .	.	8 ^{1/2}	6
10	Магілёўская " мэталістаў .	.	4	6
11	" " абутнікаў .	.	4	4
12	" " будовачнікаў .	.	4	5
13	Мазырская " дрэваапрацовачнікаў .	.	4	5
14	Менская " аб'яднаная .	.	9	10
15	" " абутнікаў .	.	5	7 ^{1/2}
16	" " будовачнікаў .	.	4	5
17	" " краўцоў .	.	4	7
18	Аршанская " дрэваапрацовачнікаў .	.	3	3
19	Слуцкая " аб'яднаная .	.	8 ^{1/2}	6
20	Чаўская " мэталістаў .	.	4	4
			98 ^{1/2}	103 ^{1/2}

II. Скараціць у Бабруйскай Праф-тэхнічнай школе пасаду Загадчыка агульнага памяшканьня і перадаць гэту адзінку Віцябскаму Акруговому Аддзелу Народнае Асьветы дзеля скарыстаньня па абслугаваньню агульных памяшканьняў Прафтэхшкол.

(№ 33, §§1—2. 26—1, 1925).

Абвяшчаецца вымаўленьне ніжэй паказаным Загадчыкам культурна-асьветных устаноў:

1) Дырэктару Магілёўскага Мэдычнага Тэхнікуму—**Хвядзіцыну Івану**,

2) Загадчыку Віцябскае Прафтэхнічнае школы будаўнікоў **Хрысанфаву**,

3) Загадчыку Магілёўскае Прафтэхшколы мэталістаў **Найштадту Хвядзею**,

4) Загадчыку Магілёўскае Прафтэхшколы будаўнікоў **Давідаву Язэпу**,

5) Загадчыку Магілёўскае Прафтэхшколы абутнікаў **Баскінду**, —

за ня выкананьне загаду НКАБ аб прысылцы вестак аб стане грашовых і матар'яльных каштоўнасьцяў ды інвэнтару, ня гледзячы на тое, што НКАБ неаднакроць прыпамінаў і зварочваў увагу на неабходнасьць прысылцы паказаных вестак.

Незалежна ад гэтага прапануецца памянёным загадчыкам у тыднёвы тэрмін паведаміць, хто з тэхнічных працаўнікоў вінен ў нявыкананьні загаду НКАБ № 2, ад 3 студзеня 1925 году.

Азначаны загад абвесціць пад расьпіску праз Акруговыя Аддзелы Народнае Асьветы, а ў адносінах да час. сп. аб. Дырэктара Бел. Драмат. Студыі — **Ляжневіча** праз Сэкрата-

рыят Сталага Беларускага Прадстаўніцтва пры СССР.

(№ 35, § 1. 27—1, 1925).

У дадатак да загаду № 25 § 2, ад 21-га студзеня 1925 г., аб скліканьні зьезду інспэктароў і інструктароў Сацвыху, парадак дня дапоўніць дакладам Галоўнага Інспэктара Праф-тэхнічнае Асьветы **Маркі Абрамовіча** на тэму „Аб перспэктывах Работніцкае Асьветы“.

(№ 42, § 1. 31—1, 1925 г.).

По Грашова-Гаспадарчаму Ад-дзелу.

Загадчыку Аршанскага Рабфаку выплата за працу прызначаецца ў разьмеры сту рублёў з тым, што ён ня мае права выкладаць на Рабфаку больш як 12 гадзін у тыдзень, за якія выплачваецца на агульнай падставе з усімі настаўнікамі Рабфаку.

Выкладаньне большага ліку лек-цый, а таксама і іншая платная пра-ца па за Рабфакам забараняецца.

(№ 39, § 1. 29—1, 1925 г.).

Дзеля канчальнага вырашэньня пытаньня аб расцэнцы кніжак у б. складзе НКАБ, перададзеным цяпер Дзяржаўнаму Выдавецтву, стварыць камісію ў складзе: **Льва Стронгіча** (старшыня), **Арона Махліса** і **Загадчыка Грашова-Гаспадарчага Аддзелу НКАБ Марка Эвенчыка**.

По сканчэньні працы Старшыня Камісіі мае зрабіць даклад.

(№ 45, § 1. 5—II, 1925 г.).

Па Галоўсацвыху.

Пры гэтым абвешчаецца наступны расклад пасад Інстытуту Сацыяль-нага Перавыхаваньня на 1925 год, прыняты Камісіяй па раскладу пасад ад 23 студзеня за № 15.

№№ па пар.	НАЗВА ПАСАД.	Лік асоб.
1	Загадчык Інстытуту . . .	1
2	Загадчык Гаспадаркі . . .	1
3	Загадчык Психолёгічнага габінету	1
4	Настаўнікаў--выхавальнікаў	13

№№ па пар.	НАЗВА ПАСАД.	Лік асоб.
5	Загадчык Бібліятэкі . . .	1/4
6	Сэкратар Пэдаг. Рады . . .	1/4
7	інструктароў рэмяства . . .	4
8	Агент дзеля даручэньняў.	1
9	Кастэлянша	1
10	Рахункавод-дзелавод . . .	1
11	Прачкі	2
12	Кухарка	1
13	Хлебапек	1
14	Апальшчык-лямпаўшчык . .	1
15	Скотніца	1
16	Садоўнік	1
17	Дворнік-вартаўнік	1
18	Прыбіральшчыца	1
19	Кур'ер	1
20	Кучар	1
У с я г о		34 1/2

(№ 53 § 1. 10—II, 1925 г.).

Па Галоўпрафасьветы.

I. Паводле пастановы Камісіі па рас-кладу пасад пры Народным Камі-сарыяце Работніцка-Сялянскае Інспэ-цыі БССР ад 23 студзеня 1925 г.—скараціць у Віцебскім Прамыслова-Эканамічным Тэхнікуме колькасць акладаў на паўтары аклады за кошт пасады Загадчыка вучэбнай часткі і палову акладу, які атрымліваў Загадчык Гаспадаркі ўзвыш аднаго акладу.

II. Паводле пастановы Камісіі парас-кладу пасад пры Народным Камі-сарыяце Работніцка-Сялянскае Інспэ-цыі БССР ад 23 студзеня 1925 г.—павялічыць расклад пасад Магілёў-скага Пэдагагічнага Тэхнікуму на тры аклады—двох настаўнікаў, палову аклада на Загадчыка Хімічнай Ла-бараторыяй і палову аклада на біблі-атэкара.

(№ 54, §§ 1—2. 10—II, 1925 г.).

Зьмены ў складзе працаўнікоў НКАБ.

Па Галоўсацвыху.

Настаўнік Беларусказнаўства Магілёў-скіх Школ **Лаўрэнцяў** Канстантын

прызначаецца Інспэктарам Сацвыху Калінінскае Акругі.

Лаўрэнцьеву выдаць пад'ёмныя, камандыровачныя і сутачныя згодна Кадэксу Працы з разрахунку стаўкі настаўніка па 12 разраду.

(№ 44, § 1. 4—II, 1925 г.).

Па Галоўпрафасветы.

Дырэктар Польскага Пэдагагічнага Тэхнікуму **Клыс Ян** аслабняецца ад займаемай пасады з 1-га лютага 1925 году.

Дырэктарам памянёнага Тэхнікуму прызначаецца **Загадчык Вучэбнай часткі Дамброўскі Часлаў** з тэй самай даты.

(№ 30, § 3. 23—I, 1925 г.).

I. Галоўны Інспэктар Прафтэхнічнае Асветы **Абрамовіч Марка** аслабняецца ад займаемай пасады паводле яго заявы з 15 лютага 1925 г.

II Часовае спаўненне абавязкаў Галоўнага Інспэктара прафтэхнічнае Асветы ўскладаецца на загадчыка Аб'яднанае Прафтэхнічнае Школы **Сіліна Барыса**, з аслабленнем яго ад абавязкаў Загадчыка школы, з 15-га лютага 1925 г.

III Часовае спаўненне абавязкаў Загадчыка Прафтэхнічнае Аб'яднанае Школы ўскладаецца на Сэкрэтара Навукова-Мэтадалёгічнае Камісіі Прафасветы **Артура Гіршгорна**, з аслабленнем яго ад абавязкаў сэкрэтара навукова-мэтодалёгічнае камісіі і інспэктара пэдагагічнае асветы з 15 лютага 1925 г.

(№ 50, § 1—3. 9—II, 1925 г.).

Па Галоўліту.

Прызначаны загадам НКАБ № 136, § 3 часова спаўняючым абавязкі Загадчыка Галоўліту **Арэшнікаў Паўла** зацвярджаецца на займаемай пасаде.

(№ 13, § 3. 13—I, 1925 г.).

Па Навукова-Мэтадалёгічнаму Камітэту.

Настаўнік Дарожна-Будаўніцкага тэхнікуму **Нэкрашэвіч Мікола** пры-

значаецца тэхнічным рэдактарам часопісу „Асвета“ з 1 студзеня 1925 г. (№ 40, § 7. 29—I, 1925 г.).

Другая нарада загадчыкаў акруговых аддзелаў народнае асветы БССР.

2—5 сьнежня 1924 г. адбылася другая нарада загадчыкаў акруговых аддзелаў народнае асветы.

У нарадзе прынялі ўдзел з рашучым голасам 21 чалавек: Наркамасветы **Усевалад Ігнатоўскі**, намесьнік Наркамасветы **Антон Баліцкі**, намесьнік Наркамасветы **Паўла Валасевіч**. Загадчык Галоўпрафасветы **Аўген Усьпенскі**, загадчык, Галоўпалітасветы **Сяргей Лысоў**, намесьнік загадчыка Галоўсацвыху **Любоў Папова**;

Загадчыкі Акрана: Аршанскага—**Васіль Сауліч**, Бабруйскага—**Юры Брыгнэвіч**, Барысаўскага—**Апанас Салдаценкаў**, Віцебскага—**Іван Крываносаў**, Калінінскага—**Язэп Мацюкевіч**, Магілёўскага—**Паўла Шастакоў**, Мазырскага—**Іван Ермакоў**, Менскага—**Мікола Бялуга**, Полацкага—**Язэп Бутар**, і Слуцкага—**Рыгор Храменкоў**;

Загадчыкі Цэнтральнага Бюро: Жыдоўскага—**Леў Мышкоўскі**, Латыскага—**Аўгуст Балтын**, Польскага—**Фелікс Анджая**;

Прадстаўнікі ЛКСМБ—**Васіль Капаевіч** і **Марка Абрамовіч**; і з дарадчым голасам: т. т. **Сербаў**, **Перабіла**, **Красінскі**, **Жураўскі**, **Аніхоўскі** і **Сьцёпановіч**.

У зьмену апублікаванага парадку дня нарада прыняла вось які:

I) Справаздачныя даклады загадчыкаў Акр. АНА.

II) Праект статуту аб адзінай працоўнай школе.

III) Праект аб райкультаддзелах.

IV) Праект палажэньня аб акруговых АНА.

V) Праект палажэньня аб Акруговых інспэктарох.

VI) Чарговыя заданьні і праграма НКА.

Дзеля разгляду ўсіх запрапанаваных праектаў нарада падзялілася на 2 сэкцыі:

1. Па разгляду статуту аб адзінай працоўнай школе пад старшынствам т. Валасевіча ў складзе сяброў: Брыгневіча, Стефановіча, Сауліча, Канавіча, Крываносова, Паповай, Балтыня, Бялугі, Анджаяка, Перабілы і Салдаценкава.

2. Па разгляду ўсіх іншых пытанняў, пад старшынствам т. Баліцкага ў складзе сяброў: Шастакова, Бутара, Храменкова, Абрамовіча, Мышкоўскага, Лысова, Жураўскага, Ярмакова, Мацюкевіча, Красінскага, Найхінай і Сербавы.

Пасля разгляду праектаў ў сэкцыях нарада прыняла праекты:

1) Статуту адзінай працоўнай школы.

2) Наказу райкультаддзелам.

Па дакладу намесніка Наркамасветы т. Баліцкага, садакладу загадчыка Галоўпрафасветы т. Усьпенскага і дакладах загадчыкаў Акруговых АНА, нарада прыняла рэзалюцыю, якая будзе надрукавана ў наступным нумары.

Х Р О Н І К А.

— Камісія заканадаўчых праектаў пры СНКБ растлумачыла на запытанне Магілёўскага Акруговага Выканаўчага Камітэту, што чарнаробы і асобы, якія існуюць на асабісты заробак, абкладаюцца платай за навучэнне сваіх дзяцей у школах у залежнасці ад іх сацыяльнага стану і размера заробку і што прывілей, які

даецца вайсковым (Пастанова СНКБ ад 1 кастрычніка 1925 г., аб платнасці, п. 3, літ. „а“), пашыраецца толькі на тых, што знаходзяцца на штатнай вайскавой службе, як тэрміновай, так і пазатэрміновай, на якой ня лічацца тыя асобы, што працуюць як вольна нанятая. Разам з тым Камісія пастанавіла перадаць на разгляд СНКБ хадаўніцтва Магілёўскага Акруговага Выканаўчага Камітэту аб памяншэнні па Магілёву платы па IV катэгорыі (не ўваходзячыя ў прафсаюзы), і аб аслабленні ад платы дзяцей, бацькі якіх зьяўляюцца працаўнікамі асветы. Намеснік Старшыні СНКБ т. Гэльтман, разгледзіўшы пратакол памянёнае камісіі паклаў такую рэзалюцыю: „Зацьвярджаецца... хадаўніцтва Магілёўскага Акр. Выкан. Камітэту адхіліць на аснове пастановы СНКБ аб платнасці ў школьных установах ад 1 кастрычніка 1924 г., пры разглядзе якога падобная прапавышняя была адхілена. 5/1—25 году. С. Гэльтман“.

— Народны Камісарыят Аховы Здароўя БССР маніцца зрабіць санітарны агляд усіх школаў паводле схэмы, якую ён прыслаў на заключэнне НКАБ. Схэма прызнана адпавядаючай сваёй мэце. У першую чаргу агляд будзе зроблен у гарадзкіх школах, а потым на вёсцы, але з такім разьлікам, каб усе школы агледзіць да канца бягучага школьнага году.

— НКАБ камандыраваў т. Максіма Гарэцкага ў Калінінскую акругу дзеля чытаньня лекцый па беларусазнаўству

Рэдактар—выдавец

Народны Камісарыят Асветы Б. С. С. Р.

Галоўлітбел № 7723.

1-я Дзярж. друк. Зак. № 2382—1.000 экз.

151820